

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
20/21

Häckebergaskolan

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	8
2.1	Delaktighet	8
2.1.1	<i>Elevs delaktighet</i>	<i>8</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>8</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>8</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	8
2.3	Beskrivning av nuläge	9
3	Analys och åtgärder för läsåret 20/21	11
3.1	Analys	11
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	12
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	13
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	15
6	Bilaga 3	18

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Planen omfattar Häckeberga grundskola med förskoleklass och fritidshem.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

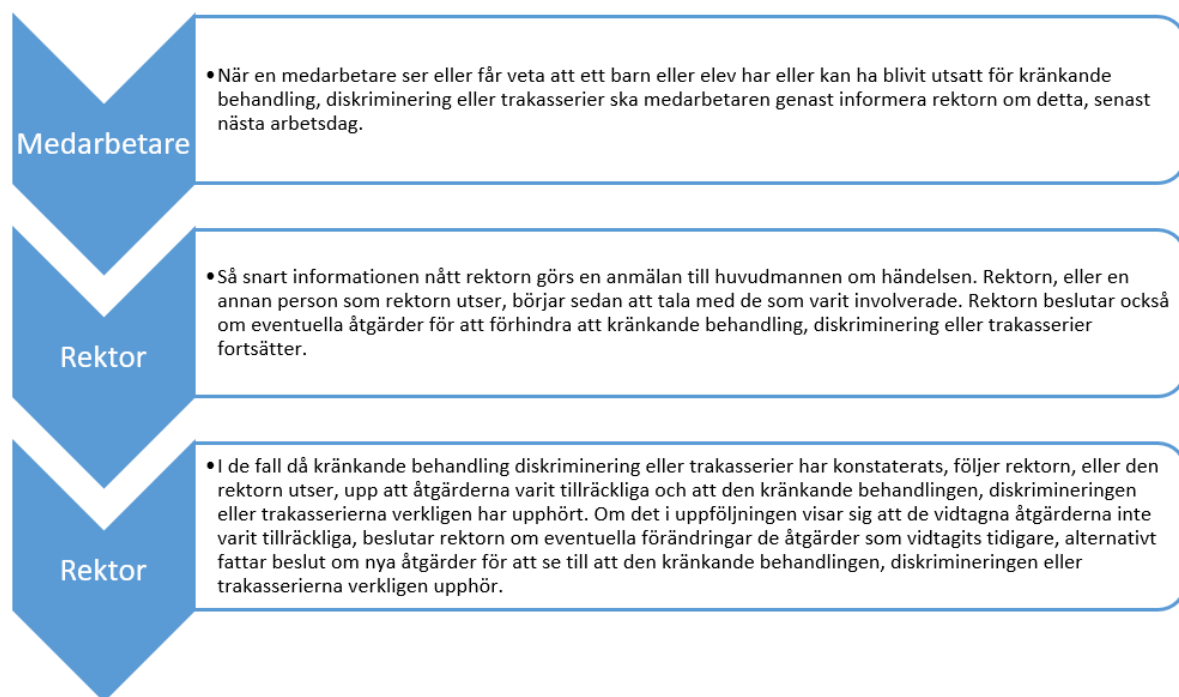
Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

1.4 Ansvarig rektor

Huvudmannen har ansvar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Varje verksamhet ska bedriva ett främjande arbete och aktivt förebygga kränkande behandling, diskriminering och trakasserier. Enligt delegationsordning för barn- och skollnämnden är det rektor som ansvarar för att varje år upprätta en plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i enlighet med skollagens bestämmelser i 6 kap. 8 §. Inom barn- och skolförvaltningen ska sådan plan även omfatta ansvaret att bedriva ett aktivt arbete med att motverka diskriminering och trakasserier.

Rektor är ansvarig för planen och arbetet som helhet genom delegation från barn- och skollnämnden.

Rektor för Häckebergaskolan

Karin Jansson

1.5 Förankring av planen

För personal

Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier går igenom vid läsårets första apt eller fortbildningsdag i augusti.

Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier är ett underlag som rektor, skolsekreterare och arbetslaget går igenom med ny medarbetare/kollega/student som en del av introduktionen.

För elever

I början av läsåret går personalen i arbetslaget igenom värdegrunden, ordningsregler och trivselregler. Planen går igenom på ett för elevgruppen lämpligt vis.

För vårdnadshavare

Vid läsårets första föräldramöte går personalen i arbetslaget igenom planen med vårdnadshavare samt förklarar hur skolan arbetar främjande och förebyggande. Information ges hur vårdnadshavare informeras.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Utöver vad som framkommit vid olika samtal och aktiviteter, genomförde samtliga elever i februari en Trygghets- och trivselenkät. Resultatet av denna har Trygghetsrådet analyserat och det har varit ett underlag för arbetet i arbetslagen och det gemensamma arbetet på skolan.

En trygghetsvandring med personal och elever genomfördes som komplement till enkäten.

Elevrådet har över tid haft olika teman kring en god och trygg skola.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare görs delaktiga framförallt genom samtal med deras barns mentor.

Vid föräldramötena lyfts frågor kring värdegrundsarbetet.

2.1.3 Personalens delaktighet

Personalen är delaktig på ett flertal olika sätt, framförallt är det genom samtal i personalgruppen.

I varje arbetslag, skolårsvis, finns en eller två personalrepresentanter i Trygghetsrådet.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

mål: Trygg och rolig skolgård

åtgärd: förebyggande, elevråd, klassråd, mentorssamtal, trygghetsenkät och trygghetsvandringar

metod: samtal med elever, trygghetsenkät, trygghetsvandringar

nuläge: målet kvarstår, men är inte aktivt 2020-2021

mål: Gott språkbruk

åtgärd: förebyggande, elevråd, klassråd, mentorssamtal, trygghetsenkät, fördjupningsarbete med tema för F-3

metod: samtal med elever, trygghetsenkät,

nuläge: målet kvarstår aktivt 2020-2021

mål: Eleverna ska känna sig trygga när de byter om på idrotten

åtgärd: förebyggande, personalnärvaro vid omklädningen

nuläge: målet kvarstår, men är inte aktivt 2020-2021

mål: Gemensamma aktiviteter i värdegrundsarbetet

åtgärd: främjande utbildning och utvecklingsarbetet för personal

metod: prova och utvärdera fler och olika metoder

nuläge: målet kvarstår aktivt 2020-2021, ett pågående arbete

mål: Motverka rasism

åtgärd: främjande, allas lika värde

metod: temaarbete för F-3. fördjupning och gemensamt arbete under en planerad period

nuläge: målet kvarstår, men aktiviteten har inte genomförts som gemensam aktivitet pga Covid-19.

Samtliga mål är mer eller mindre aktiva. Värdegrundsarbetet är alltid pågående. Utvärderingar har gjorts under året, framförallt genom samtal i elevgrupperna och i personalgruppen. På EHT har aktiviteterna följts upp i vissa klasser och Trygghetsrådet har haft aktiva uppdrag i några klasser och med några individer. I februari 2021 görs en ny enkät och uppföljande Trygghetsvandringar.

Det gemensamma värdegrundsarbetet har gett gott resultat. Det har varit efterfrågat i personalgruppen. Det har planerats av Trygghetsrådet och strukturen och de valda metoderna har presenterats vid läsårets start. Tiden har lagts in i schemat och det är ordinarie personal som har huvudansvaret. Trygghetsrådet finns som stöd, t ex om en av de valda metoderna har varit ny för någon personal, t ex Kompissamtal. Eleverna har uppskattat lektionerna och vi ser ett resultat som vi direkt kan koppla till arbetet. Det är välgörande för relationerna. Vi kommer att fortsätta med samma upplägg även nästa läsår.

2.3 Beskrivning av nuläge

Värdegrundsarbetet är en viktig del av skolans uppdrag.

En stor del av undervisningen ägnas åt främjande och förebyggande arbete. Vi arbetar också aktivt med riktade insatser i samband med kränkingsanmälningar.

Elevhälsoteamet, EHT, bestående av rektor, specialpedagoger, kurator, skolsköterska och skolpsykolog träffas varannan vecka. Under året har vi sammanställt de olika professionernas insatser som är riktade till de olika skolåren. Detta gör att vi bättre kan samordna insatser från EHT med verksamhetens planerade aktiviteter.

Trygghetsrådet, bestående av rektor och representanter från varje arbetslag träffas kontinuerligt, ca var 3:e vecka. Uppdraget är att stämma av läget i verksamheten och planera för samtal eller aktiviteter både för grupper och individer.

Vårdnadshavare och personal kan ofta ha samtal i samband med hämtning och lämning. Detta underlättar kommunikationen och informationen mellan hem och skola och är

positivt för ett gott samarbete.

Elevrådet och klassråden har haft olika teman utifrån värdegrunden för samtal och överenskommelser. Elever som upplever delaktighet tar större ansvar både för egen del och för andra.

3 Analys och åtgärder för läsår 20/21

3.1 Analys

Kartläggning för Häckebergaskolan, görs för samtliga verksamheter, skola, fritidshem och förskoleklass.

Underlag för kartläggning har vi fått genom t ex

- anmälningar om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier (ex. plats för händelser, berörda elever samt händelser)
- trygghets och trivselenkäter
- kartläggning av otrygga platser/trygghetsvandringar.
- samtal med elever vid exempelvis samlingar, elevråd, klassråd
- samtal i personalgruppen
- hälsosamtal som elevhälsan har enligt plan.
- samtal med vårdnadshavare vid t.ex. utvecklingssamtal, föräldramöten eller dagliga möten.

Värdegrundsarbetet är en viktig del av skolans uppdrag och en stor del av undervisningen ägnas åt främjande och förebyggande arbete. Vi har sett behovet av att sammanställa olika insatser i en gemensam plan. Detta är påbörjat och kommer att fortsätta under nästa läsår. På EHT-möten behöver vi planera så att aktiviteter för de olika professionerna kan samverka med vad personalen i arbetslagen gör, t ex hälsosamtal och värderingsövningar

Trygghetsrådet behöver ha fortsatt kontinuitet för träffarna och dessa behöver planeras in och schemaläggas. Vi har haft olika upplägg för när träffarna läggs in och inför varje läsår behöver vi hitta bästa möjliga tid, då detta varierar från år till år.

Det finns ett gott och nära samarbete med elevernas vårdnadshavare. Ofta finns möjlighet till att stämma av samma dag och med personal som känner eleven väl.

Elevrådet och klassråden har haft olika teman utifrån värdegrunden för samtal och överenskommelser. Elever som upplever delaktighet tar större ansvar både för egen del och för andra.

Riktade insatser och aktiviteter, t ex samarbetsövningar i klasserna och grupperna har gett positivt resultat och trygghetsrådet har haft några riktade samtal som har gett bestående positiv effekt.

Kartläggningar visar att elever känner sig trygga i skolan och att de trivs väl med kamrater och personal. De upplever att all personal finns till för alla elever. Eleverna tycker det är bra att personal har reflexvästar så de syns. Eleverna tycker att de har en bra skolgård. Personalen ser att eleverna är aktiva på utevistelsen, att de leker bra och bjuder in i leken. Vi är dock medvetna om att även om det ser ut som om alla elever är med i leken, kan någon uppleva det annorlunda. Därför är det viktigt att vara lyhörd för vad eleverna berättar och för vad vårdnadshavare förmedlar.

Utmaningar

Kartläggningar visar att trånga och skymda utrymmen, t ex buskar och bakom byggnader, upplevs av en del elever som otrygga. Andra elever tycker det är mysigt att kunna gå undan lite och att det är bra i lekar som Dunkgömme.

Förflyttningar innebär ofta att elever kommer i konflikt. Under skoldagen behöver vi göra en del gemensamma förflyttningar t ex till matsalen. Därför planerar personalen tillsammans med eleverna alternativa sätt för allas bästa.

Vid personalfrånvaro, eller då en skoldag är annorlunda som vid temadagar, sker fler konflikter och kränkningar mellan eleverna. Vi vet att vanlig vardag är stor trygghet för eleverna.

Under 2019-2020 tog elevrådet fram gemensamma regler för Killerboll och fotboll. Detta har resulterat i gott spel och betydligt färre konflikter.

Sammanfattningsvis

Personalens inställning till uppdraget är avgörande för en god verksamhet. Detta förstärks genom att elever upplever sig delaktiga och viktiga och att vi har ett gott samarbete med elevers vårdnadshavare.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Gemensamma aktiviteter i värdegrundsarbetet, under skoldagen	åtgärd: främjande en fortsättning av tidigare mål. utbildning och utvecklingsarbete för personal med aktiviteter i elevgrupperna. metod: schemalagd tid varje vecka för att prova och utvärdera fler och olika metoder	personalen har fler fungerande metoder i det främjande och förebyggande värdegrundsarbetet som ska resultera i trygghet och trivsel hos både elever och personal.	samtal i elevgrupper och personalgruppen. elevenkät 2021
Gemensamma aktiviteter i värdegrundsarbetet, på fritids	fritidsråd på de olika avdelningarna. tvärgrupper, blandade åldrar med olika teman t ex samarbete adventskalender med tema värdegrund	trygghet och trivsel hos både elever och personal. elevdemokrati elever lär känna fler elever på skolan	samtal i elevgrupper och personalgruppen. elevenkät 2021

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3